

Hudlægen informerer om

Negle

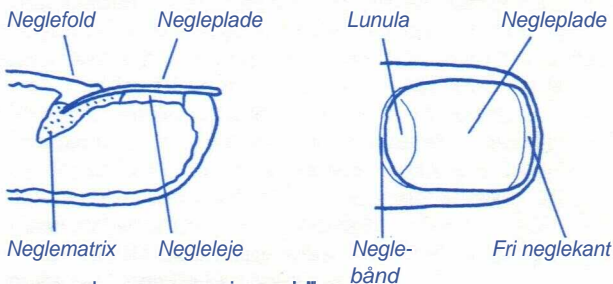
Dansk dermatologisk Selskab

NEGLE

Neglens opbygning

Negle består ligesom hår af døde hornceller, keratin, og negle og hår ligner på mange punkter hinanden. Mange sygdomme afspejler sig derfor i såvel hår som negle. Neglen dannes af den såkaldte **neglematrix**, der ligger lige bag neglepladen i retning mod fingerens yderled. Den strækker sig derfra frem under lunula, som er den halvmåneformede hvide del af neglen.

Neglelejet (den del af fingeren, neglen hviler på) tager normalt ikke del i selve negledannelsen, men neglen glider hen over dette negleleje og er fast forankret hertil. Neglebåndene forsegler mellemrummet mellem neglepladen (selve neglen) og den bageste neglefold. Intakte neglebånd beskytter imod infektion i dette område og mod indtrængen af lokalirriterende stoffer

som sæbe og rengøringsmidler.

Negle vokser hurtigst hos børn og hos unge, idet neglevæksten langsomt aftager med alderen. En fingernegl vokser ud på ca. 6 måneder og vokser således 0,5 - 1 mm om ugen. Det tager 3 gange så lang tid for en tånegl at vokse ud, d.v.s. ca. 18 måneder. Neglene vokser hurtigst på 3. finger, langsommere på 2. og 4. og langsomst på 1. og 5. finger. Negle vokser hurtigst på høj hånd hos højrehåndede, omvendt hos venstrehåndede. Beskadigelse øger negle væksten, og f.eks. neglebidning giver anledning til, at negle vokser hurtigere.

Neglesygdomme

Neglesygdomme kan opdeles i 3 grupper:

- 1) Sygdomme i selve neglen.
- 2) Neglesygdomme der ses som et led i hudsygdomme.
- 3) Negleforandringer der ses som et symptom på anden sygdom eller som en reaktion på sygdomsbehandling.

Sygdomme i selve neglen

Svampeinfektion i neglen er et eksempel på en sådan tilstand. Tånegle angribes hyppigere end fingernegle, de bliver gullige, fortykkede og **smuldrende**, og der dannes tykke hornmasser under neglepladen. Der er ofte samtidig tegn på svampeinfektion i huden, f.eks. i tåmelletrum og fodsåler.

Nedgroede negle er en almindelig tilstand. Det er igen tåneglene, det går ud over, oftest storetåneglen. Årsagen hertil kan være snævert fodtøj, og at neglenes hjørner klippes for langt ned.

Flækkede negle på fingrene er en meget almindelig tilstand. Det er normalt ikke noget sygdomstegn, men den rammer især kvinder, som i forvejen har tynde negle; ellers er årsagen ukendt. Den optræder hos op imod 1/3 af alle kvinder. Tilstanden forværres ved overdreven manicure og ved fugtigt arbejde. Der er ikke tale om nogen mangeltilstand, og hverken **B-vitamin** eller kalk synes at hjælpe.

Forskellige godartede og ondartede **svulster** kan forekomme i og omkring neglen. De giver ofte anledning til defekter i selve neglepladen, og det første symptom på en sådan svulst kan være en længdeforløbende fure i neglen, dersom svulsten sidder i det område, hvor neglen dannes.

Paronychion er en betændelsestilstand ved neglen. Den viser sig som en øm hævelse, ofte med pusdannelse. Sådanne infektioner kan også give forandringer af neglepladen.

Beskadigelser af neglen kan give anledning til forskellige negleforandringer. Den mest kendte tilstand er neglebidning og neglepillen, der kan ødelægge store dele af neglen. Ofte ser man korte, sorte striber i neglepladen. Det er småblødninger efter slag, og det er et ganske harmløst fænomen. Hvide pletter i neglen skyldes ikke, at man lyver, men er forårsaget af småskader af neglefolden.

Ved mange hudsygdomme er der også negleforandringer.

Psoriasispatienter har som regel både udslet på huden og forandringer af neglene. Fingerbølprik i neglepladen er almindelige, d.v.s. små fordybninger, som kan danne et mønster. Psoriasis i neglelejet kan give anledning til negleløsning, hvorved neglen løftes fri af neglelejet og antager en brunlig farve. I svære tilfælde kan neglen blive stærkt deformeret.

En sjældnere hudlidelse, **lichen ruber**, giver anledning til tynde, længdestribede negle, der let flækker.

Plets kaldethed er ofte ledsaget af negleforandringer i form af fine fingerbølprik.

Håndeksem kan forårsage negleforandringer, især når eksemet sidder omkring neglene og ødelægger neglebåndet. Neglene bliver uregelmæssige, får tværgående fordybninger og bliver misfarvede.

Der findes negleforandringer ved mange indre sygdomme, og neglesymptomerne kan ofte være en hjælp til at stille diagnosen af disse sygdomme.

Urglasnegle, d.v.s. store, hvælvede negle på fingre og tæer ses ved hjerte- og lungesygdomme, men kan også ses hos raske.

Skenegle, som er tynde, flade, **indkærvede** negle ses ved jernmangeltilstande, men de ses også som et normalt fænomen hos små børn.

De såkaldte **Beau-linier** er dybe tværriller i neglepladen. De skyldes forbigående væksthæmning af neglen og er forårsaget af alvorlige sygdomstilstande, som f.eks. høj feber, choktilstande, blodprop i hjertet og meget andet. På en måde sladrer de om, hvad der er hændt for nogle måneder siden. Sidder tværlinien således midt i neglepladen, har der været en alvorlig sygdomstilstand for ca. 3 måneder siden, idet det som nævnt tager 6 måneder for en fingernegl at vokse ud. Disse striber er på sin vis organismens "sorte boks".

Brede, flossede neglebånd kan skyldes mangelfuld manicure, men de kan også ses ved bindevævssygdomme. Ved disse sygdomme bliver negleomgivelserne ofte rødblå og hævede.

Farveforandringer i neglen ses hyppigt. "Half-and-half nails" vil sige, at den inderste del af neglen er hvid, mens den yderste er brun. De ses især ved nyre- og hjertesygdomme. Helt hvide negle forekommer ved leversygdomme, blå negle ved sølvforgiftning, røde ved visse blod- og bindevævssygdomme.

Hvide tværstriber i neglepladen kan skyldes tidligere behandling, som f.eks. kemoterapi af kræftsygdomme.

Aldersforandringer viser sig i neglene ved, at neglene bliver matte og **længdestribede**. De får ofte små forhøjninger arrangeret i længdeforløbende striber.

Således kunne man blive ved. Neglen er nok et lille organ, men den kan oplyse mangt og meget både om selve neglen - om hudsygdomme, - og om tilstedeværelsen af forskellige indre sygdomme. Lægen har stor hjælp af at se efter negleforandringer ved undersøgelse af patienter, både med hudsygdomme og med andre sygdomme.

